

LISA 3

Virumaa Koostöökogu strateegia seosed teiste
arengudokumentidega

MTÜ VIRUMAA KOOSTÖÖKOGU TEGEVUSPIIRKONNA ÜHISSTRATEEGIA

AASTATEKS 2023-2030

Virumaa Koostöökogu (VIKO) strateegia koostamisel on arvesse võetud erinevate tasandite arengudokumente (riik, maakond, kohalik omavalitsus).

Riikliku tasandi arengudokumente on palju, kokkuvõtvalt on aluseks võetud neli peamist:

- 1 strateegia „Eesti 2035“ kui riigi peamine strateegiline alusdokument;
- 2 ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava, mis on LEADER-meetme aluseks;
- 3 ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava, mis on sotsiaalvaldkonna eesmärgi aluseks;
- 4 heaolu arengukava 2023–2030, mis sätestab sihid sotsiaalvaldkonnas.

Eeldus on, et nimetatud dokumendid on juba arvesse võtnud teiste valdkondade püüdlusi ja poliitikaid. Seega kooskõla nendega kindlustab vastuolude puudumise ka muude dokumentidega.

Regionaalsel tasandil on välja toodud VIKO strateegia sidusus Ida-Viru ja Lääne-Viru maakonna arengustrateegiatega ja kohalikul tasandil omavalitsuste arengukavadega (tabel 1).

Tabel 1. VIKO strateegia seosed teiste arengudokumentidega

Arengudokument	Eesmärk	VIKO strateegia seosed
Strateegia „Eesti 2035“¹	Strateegilised sihid: 1. Arukas, tegus ja tervist hoidev inimene 2. Avatud, hooliv ja koostöömeelne ühiskond 3. Tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus 4. Kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond 5. Uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riigivalitsemine	VIKO strateegia panustab otseselt sihtide 1–4 saavutamisse. Määratletud on eesmärgid ja meetmed, mis panustavad ettevõtluse, kogukondade ja elukeskkonna ning koostöö arendamisse.

¹ <https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

**Euroopa Liidu
ühise põlluma-
jandus-poliitika
strateegiakava
2023–2027²**

Erieesmärk nr 8:

Edendada tööhõivet, majanduskasvu, soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas naiste osalemist põllumajanduses, sotsiaalset kaasatust ja kohalikku arengut maapiirkondades, sealhulgas ringmajandust, biomajandust ja säästvat metsamajandust

LEADER-sekkumise üldeesmärk:

Maapiirkondades atraktiivse elu- ja ettevõtluskeskkonna ning aktiivsete ja ühtehoidvate kohalike kogukondade terviklik arendamine

Erieesmärgid:

- Ettevõtluse arendamine, eelkõige uute tasuvate töökohtade ja/või innovaatiliste lahenduste kaudu
- Kohalike kogukondade, elanike ning noorte tuleviku-liidrite võimestamine
- Teenuste kättesaadavuse parandamine, sh läbi kogukonnateenuse arendamise
- Keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste välja töötamine ja rakendamine
- Maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine, sh arukate külade edendamine

VIKO strateegia lähtub otseselt erieesmärgist nr 8, LEADER-üldeesmärgist ja erieesmärkidest. Strateegia panustab kõikidesse:

- Eesmärgid on tervikuna suunatud sekkumise üldeesmärgi saavutamisse – toetatakse elukeskkonda edendavaid projekte, panustatakse ettevõtluskeskkonna arengusse (nii otseselt toetuste kui kaudselt ühis- ja koostööprojektidega) ja võimestatakse kohalike kogukondi.

Täpsemalt:

- Ettevõtluse arendamiseks on välja töötatud eraldi meede (meede 1: ettevõtlus), töökohad on meetme tulemusnäitajateks ning uuenduslikkus üks hindamiskriteeriumitest
- Kogukondade võimekuse kasvatamine on eesmärk meetmes 2 (kogukonnad ja elukeskkond), samuti on LEADER-koostöö suunatud olulises osas just erinevate gruppide kaasamisele ja nende võimekuse tõstmisele
- Äriliste teenuste kättesaadavus (sh turismiteenused) on teemaks meetmes 1, samuti meetmes 5 (sotsiaalne kaasatus)
- Rohe- ja ringmajandus-ettevõtluse arendamine on eraldi fookuses meetmes 3 (keskkond, energia ja uuendused)
- Piirkonna positiivset kuvandit toetatakse läbivaldt kõigis meetmetes, eraldi on see tegevussuunaks meetmes 4 (koosloome)

² <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>

**Ühtekuuluvus-
poliitika fondide
rakenduskava
perioodiks
2021–2027³**

Erieesmärk:

Parandada võrdset ja õigeaegset juurdepääsu kvaliteetsetele, kestlikele ja taskukohastele teenustele, sealhulgas teenustele, millega parandatakse eluaseme ja isikukeskse hoolduse, sealhulgas tervishoiu kättesaadavust; ajakohastada sotsiaalkaitseüsteeme, sealhulgas parandada juurdepääsu sotsiaalkaitsele, pöörates erilist tähelepanu lastele ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele; parandada tervishoiusüsteemide ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust (sealhulgas puuetega inimeste jaoks), tõhusust ja vastupanuvõimet

Eesmärkide toetamiseks on VIKO strateegias välja töötatud spetsiaalne toetusmeede (meede 5), mis on otseselt suunatud sotsiaalvaldkonna edendamisele, sh uuenduslike teenuste arendamisele ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisele.

Sekkumise eesmärgid:

- Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine
- Inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine

**Heaolu arengukava
2023–2030⁴**

Arengukavas on sätestatud alaeesmärgid, millest kaks on seotud sotsiaalvaldkonna meetmega:

Nr 3 vanemaealised on ühiskonnas sotsiaalselt kaasatud, neile on tagatud võrdsed võimalused ning nad on majanduslikult hästi toimetulevad

Nr 4 Eesti sotsiaalhoolekande korraldus toetab inimeste heaolu ja sotsiaalse turvatunde kasvu

Eesmärkide saavutamisele kaasa aitamiseks on strateegias määratletud sotsiaalse heaolu meede (meede 5), mis adresseerib mõlemat alaeesmärki.

³ <https://pilv.rtk.ee/s/j6HZpgQFAjJM7a3>

⁴ <https://www.sm.ee/heaolu-arengukava-2023-2030#heaolu-arengukava-20>

**Ida-Viru maakonna
arengustrateegia
2023-2035⁵
(eelnõu seisuga
16.12.2022)**

Ida-Virumaa arenguvision:

- Ida-Virumaa on aastaks 2035 uue teadmiste põhise kliimasõbraliku majandusmudeli arendamise tunnustatud eestvedaja
- Maakonnas on teadus-, haridus- ja ettevõtluskogukonna toel hästi arenenud kliimasõbralik rahvusvaheliselt atraktiivne ja mitmekesine ettevõtlus
- Maakonna elukeskkond on inimkeskne, kaasaegse ja kvaliteetse elu- ja teeninduskeskkonnaga ning aktiivse haridus-, töö-, kultuuri- ja spordieluga.
- Maakond on seotud Soome lahe kasvupiirkonnaga kiirete ja kvaliteetsete raudtee, maantee, veeteede ja õhuühenduste sujuvalt toimivate võrgustike kaudu.

Visiooni saavutamine toimub kolmel põhilisel suunal:

- Inimareng
- Majandus- ja ettevõtlus
- Elukeskkond ja taristu

VIKO strateegiat võib käsitleda kohaliku tasandi instrumendina, mis keskendub ettevõtlusele (sh turism), kogukondadele ja sotsiaalsele heaolule. Välja töötatud toetusmeetmed aitavad saavutada maakonna tasandi eesmärke eelkõige vastavates valdkondades.

Keskendutakse nendele teemadele, mis on LEADER-tegevusrühmade pädevuses nii inimarengu, ettevõtluse kui ka kui ka elukeskkonna vaates.

⁵ <https://ivol.ee/documents/9867329/36323876/I-V+arengustrateegia+eelnõu+kinnitamiseks+V3.pdf/666eobcf-3b58-496b-a580-04717726583c>

Lääne-Virumaa arengustrateegia 2023-2035⁶

Lääne-Virumaa visioon 2035

Lääne-Virumaa on sidus ja tervik, silmapaistvalt elurikka looduskeskkonna ja kultuuripärandiga, moodne ja innovatiivne, kus austatakse traditsioone, väärtustatakse ettevõtlikkust ja loomingut - ankrupaik eneseteostuseks.

Strateegilised valdkonnad:

- **Rahvastiku jätkusuutlikkus:** sündimus, ränne; taastevõime, maakondlik identiteet.
- **Looduskeskkond ja kestlik keskkonnakasutus:** looduslik mitmekesisus, keskkonnakaitse, keskkonda säästev loodusressursside majandamine (ühisveevärk ja -kanalisatsioon, hoonete energiatarbimine, ringmajandus, kohalike ressursside kasutamine jt), õiglane üleminek kliimaneutraalsusele.
- **Taristu ja liikuvus:** raudtee, väikesadamad, sõidu-, jalg- ja rattateed, matka- ja terviserajad ning ja nende ühendused võrgustikku.
- **Majandus ja ettevõtlus:** tasuvad töökohad, tööviljakus ja kõrge lisaväärtus, kasvvaldkonnad, konkurentsivõime, ettevõtete hästi toimiv ökosüsteem.
- **Haridus ja noorsootöö:** nüüdisaegne õpikäsitlus, valikurohked ja kättesaadavad õpivõimalused, kaasav haridus, laste ja noorte heaolu, HEV lapsed, õpetajate ja tugitöötajate järelkasv, haridusasutuste optimaalne võrk ja integreeritud elukestvad õppimisvõimalused; teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas.
- **Sotsiaalkaitse, tervisedendus ja turvalisus:** elanike toimetulek, tervis ja tervena elatud aeg, ennetustegevus ja riskide maandamine, vajaduspõhised teenused, sidus ühiskond.
- **Kultuur, sport ja sisukas vaba aeg:** taristu, eneseteostus, kultuuri- ja sporditöötajate järelkasv, kogukondade aktiivsus, kultuuri ja spordi kättesaadavus eri sihtgruppidele.

Kohaliku tasandi instrumendina toetab VIKO strateegia eelkõige majanduse ja ettevõtluse arendamist (meede 1), sotsiaalkaitset, tervist ja turvalisust (meede 2 ja meede 5) ja kestlikku keskkonnakasutust (meede 3). Samuti toetab VIKO meede 2 valdkonda „kultuur, sport ja sisukas vaba aeg“.

6 <https://www.virol.ee/documents/20173326/36275888/Lääne-Viru+arengustrateegia+2023-2035+lõplik+versioon.pdf/>

Lüganuse valla
arengukava
2018-2028⁷

Visioon aastaks 2028

Lüganuse vald on Eesti seiklus-
puhkuse lipulaev ja rahvusvaheliselt
tuntud sportimispiirkond. Vald on
edukas näide kaasaegse tööstuse,
turismi ning turvalise ja inimsõbraliku
elukeskkonna kombinatsioonist. Siin
on uuenduslikud ja tõhusalt korralda-
tud avalikud teenused.

Strateegilised eesmärgid

- SE1** Lüganuse vallas on uuendus-
likud ja tõhusalt korraldatud
avalikud teenused
- SE2** Lüganuse vald on edukas näide
kaasaegse tööstuse, turismi
ning turvalise ja inimsõbraliku
elukeskkonna kombinatsioonist
- SE3** Lüganuse vald on Eesti seiklus-
puhkuse lipulaev ja rahvusvahe-
liselt tuntud sportimispiirkond

Sarnaselt maakonnastrateegiate
elluviimise toetamisele aitab VIKO
strateegia kaasa omavalitsuste
arengupüüdluste saavutamisele
kohaliku kogukonna tasandil.

Laiemalt on mõlema KOVide arengu-
kavade eesmärk kohaliku elukeskkon-
na arendamine, millesse panustavad
kõik VIKO meetmed. Konkreetsemalt
on KOVide arengukavade puhul
oluline ka kohaliku ettevõtlus-
keskkonna (sh turism) ning kogu-
kondade ja koostöö arendamine,
mis on ka VIKO strateegia fookuses,
samuti sotsiaalse sidususe ja
turvalisuse suurendamine.

Viru-Nigula valla
arengukava
2022-2030⁸

Viru-Nigula valla visioon 2030+

Viru-Nigula vald on turvaline, hooliv
ja uuendusmeelne ning elanikke, elu-
ja majanduskeskkonda ning ajalugu
väärtustav ettevõtjasõbralik ning
tugeva ühtse kogukonnaga tegus
kohalik omavalitsus, kodune ja külalis-
lahke paik Lääne-Virumaal – meretäis
võimalusi.

Strateegilised valdkonnad

- Valdkond 1.** Tugev ettevõtlus ja
tasuvad töökohad.
- Valdkond 2.** Elanikusõbralik, turvali-
ne ja miljööväärtuslik elukeskkond.
- Valdkond 3.** Kvaliteetsed ja kättesaa-
davad avalikud teenused.
- Valdkond 4.** Elujõulised kogukonnad
ja vilgas seltsielu.
- Valdkond 5.** Eesmärgistatud, kaasav
ja tõhus valla juhtimine.

⁷ https://www.riigiteataja.ee/aktiilisa/4081/2202/0011/Lisa_m95_31102019.pdf#

⁸ https://viru-nigula.ee/documents/7609076/20285005/vk_m_nr_11_Lisa+1+AK_2022-2030.pdf/cfcoef27-9468-4ab7-8a01-4779e9f202d8

Vinni valla arengukava 2019-2030⁹

Vinni valla visioon aastani 2030

Vinni vald on aastaks 2030 võimaluste rohke ja inimkeskne vald, kus on tegus ettevõtlus, toimivad ühendused, koostööaldis kogukond, kättesaadavad teenused, hoitud looduskeskkond, omanäoline kultuurikeskkond ja kvaliteetse hariduse saamise võimalused.

Valdkondlikud üldeesmärgid:

4.1. Vinni vallas on võimalik omandada kaasaegset, kvaliteetset ja konkurentsivõimelist haridust.

4.2. Vinni vallas väärtustatakse kohalikku kultuuri ja selle eestvedajaid, kodanikud osalevad aktiivselt kultuuri-, spordi- ja vabaaja üritustel.

4.3. Vinni valla sotsiaalhoolekande- ja tervishoiusüsteem on kvaliteetne, toetades lastele soodsa arengukeskkonna loomist, täiskasvanutele töövõimet ja iseseisvat toimetulekut soodustava keskkonna kujundamist ning vajadusel sotsiaalset kaitset.

4.4. Vinni vald on ettevõtlik vald – vald on ettevõtetele tegutsemiseks atraktiivne, ettevõtted on jätkusuutlikud, loovad kõrge lisandväärtusega töökohti ning pakuvad konkurentsivõimelist tötötasu.

4.5. Vinni vald on hooldatud ning hoitud elu- ja looduskeskkonnaga turvaline elupaik.

4.6. Vinni vald on ühte hoidev vald – kogukonnad on omanäolised, aktiivsed, koostööaltid ning ettevõtlikud.

4.7. Vinni Vallavalitsus on kodanikele ja organisatsioonidele toetav partner, tagatud on kõik vajalikud avaliku sektori teenused ning valla ressursse kasutatakse sihipäraselt.

Sarnaselt maakonnastrateegiate elluviimise toetamisele aitab VIKO strateegia kaasa omavalitsuste arengupüüdluste saavutamisele kohaliku kogukonna tasandil.

Laiemalt on mõlema KOVide arengukavade eesmärk kohaliku elukeskkonna arendamine, millesse panustavad kõik VIKO meetmed. Konkreetsemalt on KOVide arengukavade puhul oluline ka kohaliku ettevõtluskeskkonna (sh turism) ning kogukondade ja koostöö arendamine, mis on ka VIKO strateegia fookuses, samuti sotsiaalse sidususe ja turvalisuse suurendamine.

⁹ http://www.vinnivald.ee/documents/1431677/21879286/Vinni+valla+arengukava_3.01.19.pdf/dac83a4a-77ff-4cf7-8c99-98cbc1f40e65